

Vergaderjaar 2023–2024

CXLVII

Grip op algoritmische besluitvorming bij de overheid: de rol van de Eerste Kamer

L

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 september 2023

Op 28 maart 2023 heeft de commissie voor Justitie en Veiligheid van de Eerste Kamer motie nr. CXLVII, F (motie-Veldhoen c.s.) aangenomen over codering van algoritmen binnen het wetgevingsproces. Hierin wordt de regering verzocht een nieuwe werkwijze van het wetgevingsproces te onderzoeken waarbij in geval van wetgeving die door of met behulp van algoritmen wordt uitgevoerd, de kaders voor de daaraan ten grondslag liggende codes door de wetgever zelf worden uitgeschreven en zo onderdeel zijn van de parlementaire behandeling. Achtergrond van de motie is dat volgens de indieners in de uitvoering van wetgeving vertaalslagen worden gemaakt die rechtsgevolgen voor burgers kunnen hebben terwijl die vertaalslagen zich aan democratische controle onttrekken. Deze kloof tussen wetgeving en digitale uitvoering kan, zo menen de indieners, verkleind worden door in de eerste plaats wetgeving zo vorm te geven dat de tekst helder is wat betreft structuur en betekenis en waar mogelijk open normen vermeden worden, en in de tweede plaats de digitale uitvoering onderdeel te maken van het wetgevingsproces.

In dit verband bericht ik u, mede namens de Minister voor Rechtsbescherming, dat uw motie wordt uitgevoerd.

Er wordt op dit moment een werkmethode ontwikkeld, waarmee in de fase van voorbereiding en formulering van wetgeving 1) nadrukkelijk kan worden gezien of de ICT-uitvoering daarvan voldoende eenduidig wordt gestuurd door de concept-normen, en 2) de keuzes en randvoorwaarden voor een werkbare inrichting van de uitvoeringspraktijk scherp in beeld komen. Als zou blijken dat er nog nadere essentiële keuzes nodig zijn om de wetgeving te kunnen vertalen naar beslisregels voor ICT, dient de ontwerpregelgeving te worden aangepast.

Met deze werkmethode («Uitvoeringsgericht wetgeven») wordt het door de motie beoogde doel bereikt dat in het wetgevingstraject zelf, in plaats van in de daarop volgende fase van uitvoering, duidelijkheid ontstaat over de concrete (digitale) toepassing daarvan. Door vroegtijdig zicht te verkrijgen op de vertaalslag wetgeving – digitale uitvoering worden werkbare en democratisch gelegitimeerde kaders gerealiseerd. Ik verwacht u begin volgend jaar te kunnen berichten over de resultaten en de vervolgstappen.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties –
Digitalisering en Koninkrijksrelaties,
A.C. van Huffelen